

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRO

Į S A K Y M A S

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ RENGIMO REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO

2013 m. gruodžio 23 d. Nr. 1R-298

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 14 straipsnio 8 dalimi:

1. T v i r t i n u Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijas (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.
3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 1998 m. rugpjūčio 17 d. įsakymą Nr. 104 „Dėl Įstatymų ir kitų teisės aktų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

TEISINGUMO MINISTRAS

JUOZAS BERNATONIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
teisingumo ministro
2013 m. gruodžio 23 d.
įsakymu Nr. 1R-298

TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ RENGIMO REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijose (toliau – Rekomendacijos) nustatomi teisės akto projekto formos, struktūros, turinio, teisės terminijos, teisės akto keitimo ir pripažinimo netekusiu galios teisės technikos rekomendacinio pobūdžio reikalavimai.

2. Teisės akto projekto rengimo ir teisės akto keitimo ir pripažinimo netekusiu galios ypatumai Rekomendacijose numatyti pagal teisės akto rūšį ir teisės aktą priimančią subjektą.

3. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – Teisėkūros pagrindų įstatymas) nuostatomis.

4. Rengiant teisės aktų projektus taip pat vadovujamasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu, Lietuvos Respublikos Seimo statutu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, ir Dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl Dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Dokumentų rengimo taisyklės).

II SKYRIUS REIKALAVIMAI TEISĖS AKTO PROJEKTUI

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Teisės aktų projektai turi atitikti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintus teisėkūros principus ir kitus šiame įstatyme nustatytus įstatymo ir kito teisės akto formos, struktūros, turinio, teisės terminijos reikalavimus ir bendrinės lietuvių kalbos normas. Teisės aktų projektai taip pat turi atitikti Rekomendacijose ir Dokumentų rengimo taisyklėse nustatytus teisės akto formos, struktūros ir teisės technikos reikalavimus.

6. Rengiant teisės akto projektą, laikomasi šių reikalavimų:

6.1. Teisės akto pavadinimas (antraštė) turi glaustai atspindėti teisės akto reguliavimo dalyką. Teisės akto turinys turi atitikti jo paskirtį, tekstas dėstomas glaustai, logiškai ir

aiškiai, be prieštaravimų. Teisės akto straipsnio ar punkto tekstas nekartojamas kituose straipsniuose ar punktuose. Pirmą kartą tekste minimas pavadinimas negali būti trumpinamas, išskyrus, kai įstatyme teikiamos nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus, jeigu jie nurodyti įstatymo priede.

6.2. Teisės akte nevertotini bendriniai kitų kalbų žodžiai, išskyrus kai kuriose srityse iš tradicijos vartojamus nelietuviškus žodžius ar jų junginius (dažniausiai lotyniškus). Prireikus kitos kalbos žodis (dažniausiai terminas) gali būti nurodomas skliaustuose greta lietuviškojo.

6.3. Svetimžodžiai keičiami lietuviškais atitikmenimis, laikantis Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. 1340 „Dėl tarmių ir etninių vietovardžių išsaugojimo 2001–2010 metų programos ir Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos aprašo patvirtinimo“, reikalavimų.

6.4. Vartojami tik sunorminti vietovardžiai.

6.5. Teisės aktų terminai turi būti tikslūs ir taisyklingi, derėti su jau galiojančių nacionalinių, ypač tos pačios srities, teisės aktų terminais. Viename įstatyme apibrėžta sąvoka neturi būti apibrėžiama kituose įstatymuose, nebent specialiajame įstatyme pateikta sąvokos apibrėžtis yra būdinga tik tam tikrai santykių sričiai (tokiu atveju turėtų būti paminėta, kad šios sąvokos turinys yra būtent toks tik tam tikroje srityje). Įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose neturi būti dar kartą apibrėžiamos įstatymuose jau apibrėžtos sąvokos, tačiau gali būti apibrėžiamos tik tame įgyvendinamajame teisės akte vartojamos sąvokos. Prireikus teisės akto tekste galima vartoti termino trumpinį, kuris rašomas po termino skliaustuose neparyškintomis raidėmis, pavyzdžiui, **Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba** (toliau – antrinė teisinė pagalba). Sąvokos ir jas įvardijantys terminai turi būti suderinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

6.6. Teisės akte turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžiamos asmenų, kuriems taikomas teisės aktas, teisės ir pareigos.

6.7. Teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės galios teisės aktams. Įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai negali pakeisti paties įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio taisyklių, kurios savo galia konkuruotų su įstatymo normomis, taip pat negali praplėsti ar susiaurinti įstatymuose numatyto teisinio reguliavimo.

6.8. Priėmus teisės aktą, kuriame nustatomas naujas teisinis reguliavimas, visi šiam reguliavimui prieštaraujantys teisės aktai ar jų atskiros nuostatos turi būti pripažinti netekusiais galios arba pakeisti.

7. Keičiant teisės akto nuostatą, sistemiškai įvertinamas jos ryšys su galiojančiomis keičiamo ir kitų teisės aktų nuostatomis. Prireikus rengiami kitų susijusių teisės aktų pakeitimų projektai.

8. Teisės akte, kuriuo derinamos ir įgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos, turi būti nurodomi Europos Sąjungos teisės aktai.

9. Įgyvendinamieji teisės aktai turi nustatyti teisės akto nuostatų, kurias įgyvendina,

įgyvendinimo ar taikymo tvarką.

10. Įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojūt kartu su tuo teisės aktu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.

11. Teisės akto projekte virš teisės akto pavadinimo, dešinėje lapo pusėje mažosiomis paryškintomis raidėmis rašomas žodis „**Projektas**“. Teisės akto projekte teisės akta pasirašančių subjektų vardas (vardai) ir pavardės nerašomos.

ANTRASIS SKIRSNIS

NUORODŲ Į TEISĖS AKTUS PATEIKIMAS TEISĖS AKTO TEKSTE

12. Teisės akte turėtų būti kuo mažiau nuorodų į kitus teisės aktus. Nuorodose turi būti įvardytas konkretus teisės aktas, į kurį jos nukreipia. Vengiama nuorodų į teisės aktą, jo straipsnį ar punktą, kuris teikia nuorodą į kitą teisės aktą, jo straipsnį ar punktą, ir nuorodų į nuostatą, kuri nukreipia į kitą nuostatą.

13. Aukštesnės teisinės galios teisės akte taip pat turėtų būti vengiama nuorodų į konkrečius žemesnės galios teisės aktus. Pakeitus aukštesnės galios teisės aktą, būtina keisti ir žemesnės galios įgyvendinamąjį teisės aktą.

14. Teisės akte pateikiant nuorodą į kitą teisės aktą, jo oficialaus paskelbimo šaltinis nenurodomas. Jeigu buvo pakeistas teisės akto pavadinimas (antraštė), teikiant teisės akto nuorodą, rašomas naujasis teisės akto pavadinimas (antraštė).

15. Teisės akte nuorodos į kitus teisės aktus pateikiamos šia tvarka:

15.1. Teikiant nuorodą į tam tikrą įstatymą, nurodomas visas įstatymo pavadinimas, prireikus ir straipsnis, jo dalis ar punktas. Kartojant tekste nuorodą į tą patį įstatymą:

15.1.1. gali būti rašomas trumpesnis įstatymo pavadinimas (pvz., be žodžių „Lietuvos Respublikos“);

15.1.2. gali būti rašomas sutrumpintas įstatymo pavadinimas skliaustuose nurodant toliau vartojamą trumpinį:

Pavyzdžiui:

„Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis.“

15.2. Teikiant nuorodą į kitą teisės aktą, išskyrus įstatymą, nurodomas teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, visas teisės akto pavadinimas (antraštė). Jei nuoroda teikiama į Seimo nutarimą ar Respublikos Prezidento dekretą, prireikus nurodomas ir straipsnis, jo dalis ar punktas. Jei nuoroda teikiama į kitų valstybės institucijų ir įstaigų priimamus teisės aktus, prireikus nurodomas ir punktas, punkto papunktis ar punkto pastraipa. Kelis kartus kartojant nuorodą į tą patį teisės aktą, nurodomas teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, o teisės

akto pavadinimas (antraštė) neberašomas.

15.3. Teikiant nuorodą į kitu teisės aktu patvirtintus nuostatus, taisykles, programą, įkainius ir pan., nurodomas jų pavadinimas, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir visas teisės akto pavadinimas (antraštė). Tekste kartojant nuorodą į tuos pačius nuostatus, taisykles, programą, įkainius ir pan., skliaustuose turi būti nurodoma, kad toliau rašomas tik nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas arba trumpinys.

15.4. Nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus pateikiamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalios institucijos nustatytus reikalavimus.

15.5. Pakeitus teisės akto, institucijos, pareigybės ir pan. pavadinimą ar pripažinus netekusiu galios teisės aktą ir vietoj jo priėmus naują teisės aktą, turi būti keičiami ir kiti teisės aktai, kuriuose yra nuorodų į pakeistą teisės akto, institucijos, pareigybės ir pan. pavadinimą. Siekiant išvengti kitų teisės aktų, kuriuose yra nuorodų į pakeistą teisės akto, institucijos, pareigybės ar pan. pavadinimą, keitimo, teisės akto pabaigoje ar baigiamosiose nuostatose gali būti nurodyta, jog kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos reiškia nuorodas į šį teisės aktą, instituciją ar pareigybę ir pan. Tačiau tokia nuostata neatleidžia teisėkūros subjekto nuo pareigos esant galimybei pakeisti arba pripažinti netekusiais galios minėtus teisės aktus.

TREČIASIS SKIRSNIS

TEISINIO PAGRINDO NURODYMAS TEISĖS AKTO, IŠSKYRUS ĮSTATYMĄ, PREAMBULĖJE

16. Teisės aktas gali turėti preambulę, ji dėstoma teisės akto pradžioje. Rengiant naują teisės akto projektą, preambulėje paprastai nurodomas teisės akto priėmimo teisinis pagrindas. Preambulė būtina, jei teisės aktu įgyvendinamas įstatymas ar kitas teisės aktas. Kai teisės akte sprendžiami klausimai pagal tam tikro subjekto teisės aktuose nustatytą kompetenciją, preambulėje gali būti nurodomi veiksnių tikslai.

17. Kai teisės aktas keičiamas, preambulėje teisinis pagrindas paprastai nenurodomas. Jei teisės akto pakeitimu įgyvendinamos naujos nuostatos, nei buvo nurodyta pirminio teisės akto preambulėje, turi būti keičiama ar pildoma keičiamo pirminio teisės akto preambulė.

18. Teisės akto preambulėje nurodant teisinį pagrindą, laikomasi šių reikalavimų:

18.1. Jei teisės aktas priimamas įgyvendinant visą įstatymą, teisės akto preambulėje nurodomas įstatymo pavadinimas. Jeigu teisės aktas priimamas įgyvendinant konkretų įstatymo straipsnį, jo dalį ar punktą, preambulėje nurodomas ir įstatymo straipsnis, jo dalis ar punktas.

Pavyzdžiui:

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo 25 straipsnio 5 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

18.2. Jei Vyriausybė ar kita institucija įstatymu yra įgaliota patvirtinti konkrečius teisės aktus, teisės akto preambulėje kaip teisinis pagrindas nurodomas visas įstatymo pavadinimas, prireikus straipsnis, jo dalis ar punktas, kuriuo Vyriausybė ar kita institucija yra įgaliota patvirtinti konkretų teisės aktą.

18.3. Kai įgyvendinant dar neįsigaliojusį pakeistą įstatymą ar jo straipsnį Vyriausybės nutarimu ar kitos įgalios institucijos teisės aktu konkreti institucija įgaliojama patvirtinti įgyvendinamąjį teisės aktą, Vyriausybės nutarimo ar kito teisės akto preambulėje nurodant teisinį pagrindą rašomas pirminio įstatymo pavadinimas ir skliaustuose – to įstatymo pakeitimo įstatymo priėmimo data ir numeris, prireikus ir straipsnis, jo dalis ar punktas.

Pavyzdžiui:

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo (2012 m. birželio 14 d. įstatymo Nr. XI-2068 redakcija) 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Įgalioti Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją patvirtinti [...].

18.4. Vyriausybės ar kitos institucijos įgaliota institucija, tvirtindama teisės aktą, jo preambulėje kaip teisinį pagrindą nurodo įstatymą, prireikus ir straipsnį, jo dalį ar punktą, ir Vyriausybės nutarimą ar kitos institucijos teisės aktą, kuriuo yra įgaliota patvirtinti konkretų įgyvendinamąjį teisės aktą. Nurodomas teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, visas teisės akto pavadinimas (antraštė), prireikus ir punktas, punkto papunktis ar punkto pastraipa.

18.5. Jei įstatymo ar kito teisės akto, kuris nurodomas teisės akto preambulėje, pavadinimas (antraštė) buvo pakeistas, preambulėje rašomas naujas įstatymo ar kito teisės akto pavadinimas (antraštė).

18.6. Jei teisės akto teisinis pagrindas yra kitas teisės aktas, nurodomas tą teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, visas teisės akto pavadinimas (antraštė). Jei teisinis pagrindas yra Seimo nutarimas ar Respublikos Prezidento dekretas, prireikus nurodomas ir straipsnis, jo dalis ar punktas. Jei nurodomas kitų valstybės institucijų ir įstaigų priimtas teisės aktas, prireikus nurodomas ir punktas, punkto papunktis ar punkto pastraipa.

Pavyzdžiui:

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2013 m. spalio 24 d. sprendimo Nr. 428 „Dėl išvados pateikimo“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

18.7. Jei teisės aktas priimamas vadovaujantis nuostatais, taisyklėmis, programa, įkainiais

ir pan., patvirtintais Seimo nutarimu, Respublikos Prezidento dekretu ar kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų priimtu teisės aktu, teisės akto preambulėje nurodomi nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, visas teisės akto pavadinimas (antraštė), prireikus – ir nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. punktas, punkto papunktis, punkto pastraipa.

19. Kai teisės aktu, išskyrus įstatymą, ar atskiromis jo nuostatomis įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, teisės akto preambulėje pateikiamos nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

TEISĖS AKTO PRIEDAI

20. Teisės akto priedas yra atskirai įforminta teisės akto sudedamoji dalis. Teisės akto priedas dėstomas laikantis Dokumentų rengimo taisyklių nustatytų reikalavimų. Priedas dėstomas atskirame lape po teisės aktą pasirašančio subjekto (subjektų) pareigų pavadinimo.

Priedo rekvizitai: priedo žyma, pavadinimas, tekstas (lentelė, grafikas, dokumento forma ar kita).

21. Priedo žyma dėstoma kampiniu vėliaviniu būdu pirmojo lapo viršuje dešinėje pusėje. Priedo pavadinimas išdėstomas po priedo žyma eilutės centre ir rašomas didžiosiomis paryškintomis raidėmis.

22. Įstatymo priedo žymoje nurodomas visas įstatymo pavadinimas ir atskiroje eilutėje žodis „priedas“. Jeigu yra daugiau nei vienas priedas, nurodomas ir jo eilės numeris.

Pavyzdžiui:

Lietuvos Respublikos
valstybės tarnybos įstatymo
3 priedas

23. Kai teisės aktu patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. turi priedų, priedo žymoje nurodomas taisyklių, nuostatų, programos, įkainių ir pan. pavadinimas ir atskiroje eilutėje rašomas žodis „priedas“. Jeigu yra daugiau nei vienas priedas, nurodomas ir jo eilės numeris.

Pavyzdžiui:

Viešojo valdymo tobulinimo
2012–2020 metų programos
2 priedas

Kai teisės aktu patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. turi priedų, juos ir

jų priedus ar vien tik priedus dėstant nauja redakcija, priedo žymoje, taip pat, kaip ir šio punkto pirmojoje pastraipoje, nurodomas tik nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas (jei jų pavadinimas pasikeitė, nurodomas naujasis pavadinimas ir priedo eilės numeris, jei jis yra).

24. Teisės akto priedo forma ir struktūra gali būti įvairi: tekstas, lentelė, grafikas, dokumento forma ir kita. Atskiras priedo struktūrinės dalis rekomenduotina sunumeruoti. Priedas gali būti skirstomas į skyrius, skirsnius, poskyrius ir poskirsnius, priedo struktūrinės dalys gali būti žymimos kaip ir teisės akto struktūrinės dalys. Priedai, priklausomai nuo jų struktūros, gali būti skirstomi punktais, punktų papunkčiais, punktų pastraipomis. Dėstant priedą lentelę, rekomenduotina lentelių skiltis įvardyti arba sunumeruoti, taip pat sunumeruoti lentelės eilutes.

PENKTASIS SKIRSNIS

TEISĖS AKTŲ ĮSIGALIOJIMO NUOSTATOS

25. Teisės akto įsigaliojimas nurodomas teisės akto pabaigoje. Teisės akto įsigaliojimas turėtų būti siejamas su kalendorine data ar su oficialiu jo paskelbimu.

Nustatant teisės akto įsigaliojimą, neturi būti tokių nuostatų, pavyzdžiui: „šis teisės aktas įsigalioja po tam tikro skaičiaus mėnesių nuo šio teisės akto oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre“, „šis teisės aktas įsigalioja nuo tam tikro teisės akto įsigaliojimo“ ir pan.

26. Nustatant teisės akto įsigaliojimą, vadovujamasi Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio nuostatomis. Taip pat turi būti įvertinama:

26.1. teisės akto įsigaliojimo terminas turėtų būti toks, kad būtų galima tinkamai pasirengti jį įgyvendinti (sukurtos būtinos institucinės struktūros, skirtos būtinos lėšos ir pan.);

26.2. teisės aktams, kuriems įgyvendinti reikia parengti ir priimti kitus teisės aktus, turėtų būti numatytas toks įsigaliojimo terminas, per kurį būtų įmanoma priimti įgyvendinamuosius teisės aktus;

26.3. turėtų būti užtikrinta, kad įgyvendinamieji teisės aktai įsigaliojotų kartu su teisės aktu, kurį jie įgyvendina, ar atskiromis jo nuostatomis, o įsigaliojimo terminai turi būti suderinti su tų teisės aktų, kurių nuostatas jie įgyvendina, įsigaliojimo terminais.

27. Tais atvejais, kai pakeitus teisės akto nuostatas nustatomas laikinas šių pakeitimų galiojimas, būtina nustatyti, kokia nuostata galios pasibaigus laikinam galiojimo terminui. Pakeista teisės akto nuostata, pasibaigus laikinam galiojimo terminui, savaime po šios datos neatkuriama, todėl teisės akto projekte turi būti išdėstomos dvi to paties keičiamo straipsnio, jo dalies ar punkto redakcijos – viena straipsnio, jo dalies ar punkto redakcija, kuri, pvz., galios iki 2014 m. gruodžio 31 d. (nerekomenduotina teisės akte nurodyti, iki kada galioja ši redakcija), ir kita, įsigaliosianti nuo 2015 m. sausio 1 d. (pvz., gali būti pakartotos anksčiau, t. y. iki teisės akto pakeitimo, galiojusios nuostatos ar nuo numatomos teisės akto pakeitimo įsigaliojimo datos naujai teisinius santykius reguliuosiančios nuostatos, jei jos žinomos). Keičiamo teisės akto projekto pabaigoje nustatant teisės akto įsigaliojimą, nurodomi

keičiamo teisės akto straipsniai, jų dalys ir punktai, įsigaliosiantys skirtingu metu, ar nustatomas vėliau įsigaliosiančių teisės aktų straipsnių, jų dalių ar punktų įsigaliojimo terminas.

28. Jeigu keičiamas dar neįsigaliojęs teisės aktas ir naujai daromi pakeitimai turi įsigaliooti kartu su keičiamu teisės aktu, tais atvejais, kai dar neįsigaliojusio teisės akto pakeitimai bus priimti anksčiau nei įsigalios keičiamas neįsigaliojęs teisės aktas, teisės akto pakeitimo projekte jo įsigaliojimo terminas nenurodomas.

29. Jei teisės akte nenurodyta konkreti jo įsigaliojimo data, teisės aktas įsigalioja Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka.

III SKYRIUS TEISĖS AKTO FORMA IR STRUKTŪRA

PIRMASIS SKIRSNIS ĮSTATYMO FORMA IR STRUKTŪRA

30. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, įstatyme eilės tvarka turi būti:

30.1. įstatymo pavadinimas;

30.2. įstatymo priėmimo data ir numeris;

30.3. įstatymo priėmimo vieta;

30.4. įstatymo tekstas;

30.5. įstatymą pasirašančio subjekto pareigos, vardas, pavardė.

31. Įstatymo formos elementai rašomi laikantis šių reikalavimų:

31.1. Įstatymo pavadinime turi būti glaustai nurodomas įstatymo reguliavimo dalykas. Įstatymo pavadinimas rašomas didžiosiomis paryškintomis raidėmis eilutės centre, žodžiai „**LIETUVOS RESPUBLIKOS**“ rašomi pirmoje eilutėje, o žodis „**ĮSTATYMAS**“ nukeliamas į kitą eilutę. Priklausomai nuo priimamo įstatymo pobūdžio, jo pavadinimas gali būti rašomas dviem būdais.

Pavyzdžiui:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
FIZINIŲ ASMENŲ BANKROTO
ĮSTATYMAS**

arba

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMAS
DĖL TARPTAUTINĖS KONVENCIJOS DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO
PRIVERSTINIO DINGIMO RATIFIKAVIMO**

31.2. Įstatymo priėmimo data ir numeris dėstomi vienoje eilutėje centre mažosiomis neparyškintomis raidėmis ir skaičiais.

31.3. Įstatymo priėmimo vieta rašoma eilutės centre mažosiomis neparyškintomis raidėmis.

31.4. Įstatymo tekstas pradamas iš naujos eilutės preambule, struktūriniu dalimi arba straipsniu.

31.5. Įstatymą pasirašančio subjekto pareigos rašomos po tekstu mažosiomis neparyškintomis raidėmis eilutės kairėje, o vardas, pavardė – mažosiomis neparyškintomis raidėmis eilutės dešinėje. Įstatymo projekte įstatymą pasirašančio subjekto vardas ir pavardė nerašomi.

32. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 2 dalies nuostatas, įstatymą sudaro:

32.1. dalys;

32.2. skyriai;

32.3. skirsniai;

32.4. straipsniai.

33. Didelės apimties kodifikuoti įstatymai (kodeksai) prireikus gali būti skirstomi į knygas.

34. Visos įstatymo struktūrinės dalys turi turėti pavadinimus.

35. Įstatymo struktūrinės dalys rašomos laikantis šių reikalavimų:

35.1. Įstatymo dalys ir skyriai iš eilės žymimi paryškintais romėniškais skaitmenimis ir žodžiu didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., **I DALIS, I SKYRIUS**) eilutės centre. Skirsniai rašomi žodžiais išreikštais skaitmenimis įvardžiutuose forma didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., **PIRMASIS SKIRSNIS**) eilutės centre. Skirsniai kiekviename skyriuje pradami numeruoti iš naujo. Kai didelės apimties kodifikuoti įstatymai (kodeksai) skirstomi į knygas, jos rašomos žodžiais išreikštais skaitmenimis didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., **PIRMOJI KNYGA**).

35.2. Įstatymo (kodekso) knygos, dalys, skyriai ir skirsniai turi pavadinimus, kurie rašomi didžiosiomis paryškintomis raidėmis, atskiroje eilutėje centre po struktūrinės dalies numerio.

35.3. Įstatymo straipsniai žymimi arabiškais skaitmenimis ir numeruojami iš eilės. Po žodžio „straipsnis“ dedamas taškas ir straipsnio pavadinimas rašomas toje pačioje eilutėje mažosiomis paryškintomis raidėmis.

35.4. Įstatymo straipsnį sudaro dalys ir jų punktai, kurie gali būti skaidomi į papunkčius. Įstatymo straipsnių dalys pradamos rašyti iš naujos eilutės ir numeruojamos arabiškais skaitmenimis iš eilės. Po straipsnio dalies numerio dedamas taškas. Straipsnio dalių punktai iš eilės numeruojami arabiškais skaitmenimis, po jų rašomi uždaromieji skliaustai. Punktų papunkčiai žymimi mažosiomis raidėmis abėcėlės tvarka, po jų rašomi uždaromieji skliaustai.

35.5. Jei įstatymo straipsnį sudaro tik viena dalis, ji nenumerojama.

35.6. Įstatymą pildant nauja struktūriniu dalimi ar straipsniu su novela, novelos žymimos papildomais arabiškais skaitmenimis, rašomais pagrindinio ženklo, žyminčio struktūrinės dalies ar straipsnio eiliškumą, dešinės pusės viršuje (pvz.: **XII² SKYRIUS, KETURIOLIKTAS¹ SKIRSNIS, 23⁵ straipsnis, 96¹² straipsnis**).

35.7. Viso įstatymo straipsnių numeracija yra ištisinė.

36. Kai didelės apimties kodifikuotas įstatymas (kodeksas) skirstomas į knygas, kiekviena knyga gali turėti savo struktūrą, atitinkančią nurodytą Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje. Knygos struktūrinės dalys rašomos laikantis Rekomendacijų 35.1 papunktyje nurodytų reikalavimų. Kiekviena knyga turi atskirus straipsnius, straipsniai gali turėti pradinį knygos ir savo eilės numerį (pvz., 3.279, 4.102, 5.25 straipsniai).

37. Atsižvelgiant į įstatymo pobūdį, turinį ir apimtį, jame gali būti ne visos struktūrinės dalys. Įstatymo tekstą gali sudaryti tik straipsniai.

38. Keičiant ar pildant įstatymus, paskelbtus iki Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo įsigaliojimo, jų forma ir struktūra keičiama tuo atveju, jeigu įstatymas dėstomas nauja redakcija.

ANTRASIS SKIRSNIS

REIKALAVIMAI ĮSTATYMO TURINIUI

39. Įstatymas dėstomas laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos formos ir struktūros. Įstatymo struktūrinės dalys rašomos laikantis Rekomendacijų 35 punkte nustatytų reikalavimų.

40. Įstatymo turinys turėtų būti dėstomas tokia tvarka: įstatymo pradžioje nurodomi jo tikslai ir paskirtis, toliau kitos bendrosios nuostatos, sąvokos (terminai ir jų apibrėžtys), asmenų, kuriems taikomas įstatymas, teisės ir pareigos, įstatymui įgyvendinti reikalingus įgaliojimus suteikiančios nuostatos, įstatymo įgyvendinimo priemonės ir baigiamosios nuostatos. Įstatymo pirmąjį skyrių (jeigu jis neskirstomas į skirsnius) rekomenduotina vadinti „Bendrosios nuostatos“, paskutinįjį – „Baigiamosios nuostatos“. Įstatymo pabaigoje paprastai nurodoma atsakomybė už įstatymo pažeidimus, jo įsigaliojimo ir taikymo tvarka, pavedimai kitiems teisėkūros subjektams priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, prireikus – kiti įstatymai, kurie pripažįstami netekusiais galios.

41. Įstatyme nuostatos turėtų būti teikiamos tokia tvarka: bendrosios nuostatos tekste pateikiamos anksčiau nei specialiosios, neterminuotos nuostatos dėstomos anksčiau nei terminuotos, techninės ar įgyvendinimo nuostatos dėstomos paskiausiai.

42. Tuo atveju, kai yra nurodoma bendra taisyklė ar jos išimtis, taisyklė turi būti nurodyta prieš išimtį, o išimtis turi būti dėstoma iš karto po taisyklės. Jeigu taip išdėstyti nėra galimybės, bendroje taisyklėje turi būti pateikta nuoroda į išimtį nustatančią nuostatą.

43. Įstatyme turi būti tik norminės nuostatos.

44. Asmenų teises ir pareigas nustatančias nuostatas (pvz., reglamentuojančias kompetenciją, administracines procedūras ir kt.) siūlytina atskirti ir pateikti anksčiau nei nuostatas, neturinčias tokio tiesioginio ryšio su asmenimis.

45. Įstatyme vartojamos sąvokos (terminai ir jų apibrėžtys) išdėstomos viename straipsnyje ir aiškinamos atskiriomis straipsnio dalimis, sąvokas įvardijantys terminai paryškunami. Terminai straipsnyje dėstomi abėcėlės tvarka.

46. Įstatyme nuorodos į kitą įstatymą pateikiamos Rekomendacijų 15.1 papunktyje nustatyta tvarka.

47. Įstatyme nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus pateikiamos Rekomendacijų 15.4 papunktyje nustatyta tvarka.

48. Įstatymo įsigaliojimo nuostatos rašomos įstatymo pabaigoje. Nuostatos, kuriomis pripažįstami netekusiais galios kiti teisės aktai, ir pereinamojo laikotarpio nuostatos paprastai dėstomos viename skirsnyje „Baigiamosios nuostatos“, bet skirtinguose straipsniuose. Jeigu minėtos nuostatos yra didelės apimties, jos gali būti išdėstytos keliuose skirsniuose, einančiuose iš karto vienas po kito.

49. Įstatymo priedai dėstomi po įstatymą pasirašančio subjekto pareigų pavadinimo atskirame lape (išskyrus nauja redakcija dėstomą įstatymą ar keičiant jau esantį įstatymo priedą). Jeigu įstatymas turi kelis priedus, paskutinis dėstomas tas priedas, kuriame nurodomi įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Nauja redakcija dėstomo įstatymo priedas išdėstomas iš karto po naujos redakcijos teksto atskiru straipsniu. Įstatymą pasirašančio subjekto pareigos rašomos po priedo arba po savarankiškų įstatymo, kuriuo dėstoma nauja redakcija, straipsnių, nustatančių įstatymo įsigaliojimą ir įgyvendinimą ir pan. jei jų yra.

TREČIASIS SKIRSNIS

TEISĖS AKTŲ, IŠSKYRUS ĮSTATYMUS, FORMA IR STRUKTŪRA

50. Teisės aktas, išskyrus įstatymą (toliau šiame skirsnyje – teisės aktas), turi atitikti Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatytą teisės akto formą.

51. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatytą teisės akto formą, teisės akte eilės tvarka turi būti:

51.1. teisės aktą priimančio subjekto pavadinimas;

51.2. teisės akto rūšies pavadinimas;

51.3. teisės akto pavadinimas (antraštė);

51.4. teisės akto priėmimo data, numeris, vieta;

51.5. teisės akto tekstas;

51.6. teisės aktą pasirašančio subjekto (pasirašančių subjektų) pareigos, vardas (vardai), pavardė (pavardės).

52. Teisės akto formos elementai rašomi laikantis šių reikalavimų:

52.1. Teisės aktą priimančio subjekto pavadinimas rašomas vardininko linksniu didžiosiomis paryškintomis raidėmis eilutės centre, gali būti rašomas didesniu šriftu.

52.2. Teisės akto rūšies pavadinimas rašomas atskiroje eilutėje centre didžiosiomis paryškintomis raidėmis. Teisės akto antraštė rašoma kitos eilutės centre didžiosiomis paryškintomis raidėmis.

52.3. Teisės akto data ir numeris išdėstomi vienoje eilutėje centre mažosiomis neparyškintomis raidėmis ir skaičiais.

52.4. Teisės akto priėmimo vieta išdėstoma eilutės centre mažosiomis neparyškintomis raidėmis.

52.5. Teisės akto tekstas, priklausomai nuo jį priimančio subjekto, dėstomas laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytų formos ir struktūros

reikalavimų.

52.6. Teisės aktą pasirašančio subjekto pareigos rašomos po tekstu mažosiomis neparyškintomis raidėmis eilutės kairėje, o vardas ir pavardė – mažosiomis neparyškintomis raidėmis eilutės dešinėje.

52.7. Teisės akto formos elementai, išskyrus 52.3 ir 52.4 papunkčiuose nurodytus elementus, vienas nuo kito atskiriami ne mažesniu kaip vienos eilutės intervalu.

53. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 4 dalį, Seimo nutarimus ir Prezidento dekretus sudaro straipsniai, straipsnių dalys ir punktai.

Seimo nutarimų ir Prezidento dekretų straipsniai neturi pavadinimų, žymimi arabiškais skaitmenimis ir numeruojami iš eilės. Po skaitmens rašomas žodis „straipsnis“ ir dedamas taškas, straipsnio tekstas pradedamas iš naujos eilutės. Straipsnio dalys žymimos arabiškais skaitmenimis iš eilės. Straipsnio dalių punktai žymimi arabiškais skaitmenimis su uždaruuoju skliaustu.

54. Kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų priimamus teisės aktus sudaro punktai, punktų papunkčiai, punktų pastraipos.

55. Punktai žymimi arabiškais skaitmenimis ir numeruojami iš eilės. Po skaitmens dedamas taškas. Punktų papunkčiai žymimi arabiškais skaitmenimis ir turi pradinį punkto ir savo eilės skaitmenį. Tarp punkto ir papunkčio skaitmens ir po papunkčio skaitmens dedami taškai. Punktų pastraipos nenumeruojamos. Teikiant nuorodą į punkto pastraipą, jos rašomos žodžiais išreikštais skaitmenimis, įvardžiuotine forma (pvz., 3 punkto pirmoji pastraipa).

56. Didesnės apimties teisės aktas gali būti skirstomas į skyrius ir (ar) skirsnius, prireikus skyriai ir skirsniai gali būti skirstomi į poskyrius ir poskirsnius. Teisės akto skyriai iš eilės žymimi paryškintais romėniškais skaitmenimis ir žodžiu didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., **I SKYRIUS**) eilutės centre. Skirsniai rašomi žodžiais išreikštais skaitmenimis įvardžiuotine forma didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., **PIRMASIS SKIRSNIS**) eilutės centre. Skyriai, skirsniai, poskyriai ir poskirsniai turi pavadinimus. Poskyriai ir poskirsniai nenumeruojami. Teisės akto skyrių ir skirsnių pavadinimai rašomi didžiosiomis paryškintomis raidėmis, atskiroje eilutėje centre po struktūrinės dalies numerio. Poskyrių ir poskirsnių pavadinimai rašomi mažosiomis paryškintomis raidėmis eilutės centre.

57. Seimo nutarimais ir Prezidento dekretais, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų priimamais teisės aktais tvirtinamus nuostatus, taisykles, programą, įkainius ir pan. sudaro punktai, punktų papunkčiai ir punktų pastraipos. Punktai žymimi arabišku skaitmeniu su tašku, punktų papunkčiai žymimi arabiškais skaitmenimis ir turi pradinį punkto ir savo eilės numerį, punktų pastraipos nenumeruojamos. Jei tvirtinamas teisės aktas skirstomas į skyrius, skirsnius, poskyrius ir poskirsnius, jie žymimi *mutatis mutandis* taikant Rekomendacijų 56 punkto nuostatas.

58. Viso teisės akto punktų numeracija yra ištisinė.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

REIKALAVIMAI TEISĖS AKTO, IŠSKYRUS ĮSTATYMĄ, TURINIUI

59. Teisės aktas, išskyrus įstatymą (toliau šiame skirsnyje – teisės aktas), dėstomas

laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nustatytos teisės akto, išskyrus įstatymą, formos ir struktūros. Teisės akto, priklausomai nuo jį priimančio subjekto, struktūros dalys žymimos ir rašomos laikantis Rekomendacijų 53–58 punktuose nustatytų reikalavimų.

60. Teisės akto pavadinimas (antraštė) turi glaustai atspindėti teisės akto reguliavimo dalyką. Kai teisės aktu tvirtinami nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan., antraštė turi atitikti juo tvirtinamų taisyklių, nuostatų, programos, įkainių ir pan. pavadinimą. Kai vienu teisės aktu tvirtinami ne vieni nuostatai, taisyklės, programos, tvarkos aprašai ir pan., teisės akto pavadinimas rašomas apibendrintai.

61. Teisės akto preambulė dėstoma teksto pradžioje.

62. Kolegialios institucijos priimamas teisės aktas pradedamas tvarkomąjį veiksmažodžiu reiškiančiu žodžiu, kuris rašomas veiksmažodžio bendraties forma: „patvirtinti“, „įgalioti“, „nustatyti“, „pavesti“, „pakeisti“, „pripažinti netekusiu (netekusiais) galios“ ir pan.

Vienasmensio subjekto priimamo teisės akto tvarkomąjį veiksmažodį reiškiantis žodis rašomas veiksmažodžio esamojo laiko vienaskaitos pirmojo asmens forma: „tvirtinu“, „įgalioju“, „nustatau“, „pavedu“, „pakeičiu“, „pripažįstu netekusiu (netekusiais) galios“ ir pan.

Kai teisės aktą priima keli subjektai, teisės akto tvarkomąjį veiksmažodį reiškiantis žodis rašomas veiksmažodžio esamojo laiko daugiskaitos pirmojo asmens forma: „tvirtiname“, „įgaliojame“, „nustatome“, „pavedame“, „pakeičiame“, „pripažįstame netekusiu (netekusiais) galios“ ir pan.

63. Teisės akte vartojamos sąvokos išdėstomos viename punkte punktų papunkčiais abėcėlės tvarka. Sąvokas įvardijantys terminai paryškunami.

64. Teisės akto tekste teikiant nuorodas į įstatymą, kurio straipsnių dalys sunumeruotos, minimų straipsnių dalys ir punktai žymimi arabišku skaitmeniu (pvz., 5 straipsnio 2 dalies 3 punktas), o punktų papunkčiai žymimi raidėmis be uždarojo skliausto. Teikiant nuorodą į įstatymą, išskyrus Lietuvos Respublikos Konstituciją, kurio straipsnių dalys nesunumeruotos, teisės akto tekste minimos straipsnių dalys taip pat rašomos arabiškais skaitmenimis. Teisės akto tekste teikiant nuorodą į Lietuvos Respublikos Konstitucijos straipsnio dalį, taip pat pačiame Konstitucijos tekste straipsnio dalys rašomos žodžiais įvardžiuotinė skaitvardžio forma (pvz., 57 straipsnio antroji dalis, 87 straipsnio ketvirtoji dalis).

65. Kai teisės aktu tvirtinami nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan., teisės akto tvirtinimo žymoje nurodomas teisės aktą tvirtinančio subjekto (subjektų) pavadinimas, teisės akto tvirtinimo data, teisės akto rūšis ir teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris.

Pavyzdžiui:

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
Prezidento
2007 m. vasario 15 d. dekretu
Nr. 1K-880

IV SKYRIUS

TEISĖS AKTŲ KEITIMAS, PILDYMAS IR PRIPAŽINIMAS NETEKUSIAIS GALIOS

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

66. Keičiant, pildant teisės aktą, pripažįstant netekusiais galios jo straipsnius, straipsnio dalis, punktus ar visą teisės aktą, laikomasi Teisėkūros pagrindų įstatymo 14 straipsnyje ir šiame skyriuje nustatytų reikalavimų. Kai keičiamas teisės akto straipsnis, jo dalis ar punktas, pateikiama keičiamo straipsnio, jo dalies ar punkto nauja redakcija. Kai teisės aktas pildomas nauju straipsniu, jo dalimi ar punktu, pateikiama naujo straipsnio, jo dalies ar punkto redakcija. Kai teisės akto straipsnis, jo dalis ar punktas pripažįstamas netekusiu galios, nurodomas tas straipsnis, jo dalis ar punktas.

67. Vienu teisės aktu keičiamas tik vienas teisės aktas.

68. Teisės akto, kurį sudaro straipsniai, gali būti keičiamas, pildomas ar pripažįstamas netekusiu galios visas straipsnis ir (ar) jo sudedamosios dalys: straipsnio dalis, dalies punktas, punkto papunktis, o teisės akto, kurį sudaro punktai, gali būti keičiamas visas punktas ir (ar) jo sudedamosios dalys: punktas, punkto papunktis, punkto pastraipa.

69. Keičiant, pildant ar pripažįstant netekusiais galios keičiamo teisės akto straipsnius ar punktus ir (ar) jų sudedamąsias dalis, keičiamas pirminis aktualus teisės akto tekstas, t. y. su visais vėlesniais šiame teisės akte padarytais ir įsigaliojusiais pakeitimais.

70. Jeigu teisės aktas buvo pakeistas ir pakeitimai dar neįsigalioję, pvz., buvo nurodyta, kad tam tikri pakeitimai įsigalios 2014 m. liepos 1 d., tačiau pasikeitus ekonominėms, socialinėms ar kt. sąlygoms reikia keisti kai kuriuos neįsigaliojusio teisės akto straipsnius, jų dalis ar punktus, tokiu atveju keičiamas dar neįsigaliojęs teisės aktas.

71. Keičiant, pildant ar pripažįstant netekusiais galios teisės aktus, jų oficialaus paskelbimo šaltinis, taip pat jų keitusių teisės aktų oficialaus paskelbimo šaltiniai nenurodomi.

72. Jei teisės akto tekste nuorodose į kitus teisės aktus (išskyrus nuorodas į Europos Sąjungos teisės aktus) buvo nurodytas jų oficialaus paskelbimo šaltinis, keičiant šį teisės aktą, keičiamuose punktuose nuorodose į teisės aktus oficialaus paskelbimo šaltinis neberašomas. Nuorodose į Europos Sąjungos teisės aktus paskelbimo šaltiniai nurodomi pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus.

73. Teisės akto, kurį sudaro straipsniai, kiekvienas straipsnis keičiamas, pildomas ar pripažįstamas netekusiu galios atskiru straipsniu, to paties straipsnio sudedamosios dalys keičiamos, pildomos ar pripažįstamos netekusiomis galios atskiromis to paties straipsnio dalimis. Iš eilės einantys straipsniai pripažįstami netekusiais galios vienu straipsniu, iš eilės einančios straipsnio sudedamosios dalys netekusiomis galios pripažįstamos kartu viena dalimi.

Teisės akto, kurį sudaro punktai, punktas ir (ar) jo sudedamosios dalys keičiamos atskirais

punktais. Iš eilės einantys punktai pripažįstami netekusiais galios vienu punktu. Iš eilės einančios punkto sudedamosios dalys pripažįstamos netekusiomis galios kartu vienu punktu.

Jei teisės akto punktas turi pastabų, jį dėstant nauja redakcija rekomenduotina punkto pastabą dėstyti kaip punkto tekstą.

74. Jei teisės akto punktas išdėstytas pastraipomis, jos skaičiuojamos nuo punkto pradžios. Jei punktas pradedamas pastraipa ir po dvitaškio tekstas toliau dėstomas pastraipomis, punkto pirmoji pastraipa yra iki dvitaškio.

Teisės akto tekste minimos punkto pastraipos rašomos žodžiais, įvardžiuotine skaitvardžio forma. Pastraipos, kaip teisės akto punkto sudedamosios dalys, pripažįstamos netekusiomis galios (o ne išbraukiamos).

75. Kolegialių institucijų priimto teisės akto straipsnių ar punktų ir (ar) jų sudedamųjų dalių keitimas, papildymas ar pripažinimas netekusiais galios pradedamas tvarkomąjį veiksmažodžio bendraties forma: „pakeisti“, „papildyti“, „pripažinti netekusiu (netekusia) galios“.

Vienasmenio subjekto priimto teisės akto straipsnių ar punktų ir (ar) jų sudedamųjų dalių keitimas, papildymas ar pripažinimas netekusiais galios pradedamas tvarkomąjį veiksmažodžio esamojo laiko vienaskaitos pirmojo asmens forma: „pakeičiu“, „papildau“, „pripažįstu netekusiu galios“.

Kelių subjektų priimto teisės akto punktų ir (ar) jo sudedamųjų dalių keitimas, papildymas ar pripažinimas netekusiais galios pradedamas tvarkomąjį veiksmažodžio esamojo laiko daugiskaitos pirmojo asmens forma: „pakeičiame“, „papildome“, „pripažįstame netekusiu (netekusiais) galios“.

76. Jei keičiamas teisės aktas, kurio pavadinimas (antraštė) buvo pakeistas, rašomas jo naujasis pavadinimas (antraštė).

77. Prireikus teisės aktą papildyti nauju įterpiamu straipsniu ar punktu, teisės aktas gali būti pildomas laikantis šios tvarkos:

77.1. teisės aktas, kurį sudaro straipsniai, jų dalys ir punktai, gali būti pildomas:

77.1.1. nauju įterpiamu straipsniu ar jo dalimi su novela (pvz., 6¹ straipsnis, 12 straipsnio 3¹ dalis);

77.1.2. nauju įterpiamu straipsniu, jo dalimi ar punktu, kurių numeriai tekste jau yra, po jų iš eilės einančius straipsnius, straipsnio dalis ar punktus iš karto pernumeruojant ir jiems suteikiant naujus numerius iš eilės. Buvę straipsniai pernumeruojami atskiru straipsniu, buvusios straipsnio dalys ar punktai pernumeruojami atskira straipsnio dalimi.

77.2. teisės aktas, kurį sudaro punktai, punktų papunkčiai ir punktų pastraipos, gali būti pildomas:

77.2.1. nauju įterpiamu punktu ar punkto papunkčiu su novela (pvz., 15¹ punktas, 19.3¹ papunktis). Novela pildyti punkto pastraipos negalima;

77.2.2. nauju įterpiamu punktu, punkto papunkčiu, punkto pastraipa, kurių numeriai teisės akte jau yra, po jų einančius punktus, punktų papunkčius, punktų pastraipas iš karto pernumeruojant ir jiems suteikiant naujus numerius iš eilės. Buvę punktai, punkto papunkčiai

ir punktų pastraipos pernumeruojami atskiru punktu.

78. Kai pernumeruoti straipsniai, jų dalys ar punktai, punktų papunkčiai ar punktų pastraipos keičiami tuo pačiu teisės aktu, teisės akto tekste rašomas naujas straipsnio, jo dalies ar punkto, punkto papunkčio ar punkto pastraipos numeris.

79. Jei pernumeruoti straipsniai, punktai ar jų sudedamosios dalys yra minimi kituose to paties teisės akto straipsniuose, punktuose ar kituose teisės aktuose, turi būti keičiami ir tie straipsniai, punktai ar kiti teisės aktai, kuriuose pateiktos nuorodos į pernumeruotus keičiamo teisės akto straipsnius, punktus ar jų sudedamąsias dalis. Siekiant teisės aktų stabilumo, teisės aktų papildymo naujais straipsniais ar punktais, kurių numeriai teisės akte jau yra, reikėtų vengti.

80. Prireikus teisės aktas taip pat gali būti pildomas nauja struktūriniu dalimi, skyriumi ar skirsniu su novela (pvz.: **II¹ DALIS, XII¹ SKYRIUS, TREČIASIS¹ SKIRSNIS**).

81. Pildyti teisės aktą nauju straipsniu ar punktu su tuo pačiu numeriu, kaip jau pripažinto netekusiu galios straipsnio ar punkto numeris, nerekomenduotina.

82. Pripažinus netekusiu galios teisės akto straipsnį, jo dalį (jei ji turi eilės numerį) ar punktą, po jų einančių straipsnių, jų dalių ar punktų pernumeruoti nereikia. Jeigu straipsnio dalys neturi eilės numerių, pripažinus dalį netekusia galios, reikia pernumeruoti po jos einančias dalis. Pripažinus netekusia galios teisės akto punkto pastraipą, taip pat reikia pernumeruoti po jos einančias pastraipas.

Pavyzdžiui:

1. Pripažinti netekusia galios 6 punkto trečiąją pastraipą:
2. Buvusią 6 punkto ketvirtąją pastraipą laikyti trečiąja pastraipa.

Jei pripažinti netekusiais galios straipsniai, punktai ar jų sudedamosios dalys yra minimi kituose to paties teisės akto straipsniuose, punktuose ar kituose teisės aktuose, turi būti keičiami ir tie straipsniai, punktai ar kiti teisės aktai, kuriuose pateiktos nuorodos į pripažintus netekusiais galios keičiamo teisės akto straipsnius, punktus ar jų sudedamąsias dalis.

83. Kai keičiamame teisės akte keičiama daugiau kaip pusė jo straipsnių ar punktų, visas teisės aktas dėstomas nauja redakcija. Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma ir keičiant straipsnį, jo dalis ar punktus.

84. Kai teisės aktu, išskyrus įstatymą, tvirtinami nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. išdėstomi nauja redakcija (nors ir ne pirmą kartą), teisės akto tvirtinimo žymoje nurodomas pirminis teisės aktas – teisės aktą patvirtinusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis ir teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris, kitoje eilutėje skliaustuose nurodomi teisės akto, kuriuo nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. dėstomi nauja redakcija, rekvizitai – teisės aktą patvirtinusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir žodis „redakcija“.

Pavyzdžiui:

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
Prezidento
2007 m. vasario 15 d. dekretu
Nr. 1K-880
(Lietuvos Respublikos
Prezidento
20 m. d.
dekreto Nr. 1K-
redakcija)

85. Teisės aktas gali būti pripažintas netekusiu galios atskiru teisės aktu arba priimant naują tuos pačius teisinius santykius reglamentuojantį teisės aktą. Pripažįstant netekusiu galios teisės aktą, nurodoma, kad jis pripažįstamas netekusiu galios su visais pakeitimais ir papildymais. Atskirai jį keitusių teisės aktų pripažinti netekusiais galios nereikia, laikoma, kad netekus galios pirminiam teisės aktui nebegalioja ir jį keitę teisės aktai.

86. Teisės akto, kuriuo buvo pripažinti netekusiais galios kiti teisės aktai ar atskiros jų nuostatos, pripažinimas netekusiu galios neatkuria juo pripažintų netekusiais galios teisės aktų galiojimo.

87. Teisės aktų priedai, priklausomai nuo jų keitimo pobūdžio, keičiami atsižvelgiant į jų struktūrą. Priedų keitimas gali būti įvairus. Jei priedai išdėstyti tekstu, kuris turi atskiras struktūrines dalis, o punktai sunumeruoti, gali būti keičiami konkretūs punktai ar visa struktūrinė dalis.

Jei priedas išdėstytas lentelė, grafiku ir pan., lentelės eilutes rekomenduotina sunumeruoti punktais, keičiamos eilutės vadinamos punktais ir keičiamos kaip punktai. Jei priedo tekstas nesunumeruotas, tekstas skaičiuojamas ir keičiamas pastraipomis. Jeigu lentelės eilutės nesunumeruotos, skaičiuojant pastraipas antraštinė eilutė nelaikoma pirmąja pastraipa.

Jei priedo struktūrinės dalys yra sunumeruotos, jos pripažįstamos netekusiomis galios kaip ir teisės akto struktūrinės dalys. Jei lentelių, grafikų eilutės sunumeruotos punktais, jos pripažįstamos netekusiomis galios kaip punktas, jei eilutės nesunumeruotos – eilutės skaičiuojamos ir pripažįstamos netekusiomis galios kaip pastraipos.

Jei keičiama daugiau kaip pusė priedo, visas priedas dėstomas nauja redakcija. Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma ir keičiant atskiras priedo struktūrines dalis ar punktus. Sudėtingi priedai (pvz., strateginiai planai, schemas, grafikai ir pan.) nauja redakcija gali būti dėstomi ir kai keičiama mažiau kaip pusė priedo.

ANTRASIS SKIRSNIS ĮSTATYMO KEITIMO YPATUMAI

88. Įstatymai keičiami laikantis šio skyriaus pirmojo ir šio skirsnio nuostatų. Įstatymo pakeitimo įstatymo pavadinimas rašomas laikantis šių reikalavimų:

88.1. Nurodomas visas keičiamo įstatymo pavadinimas, įstatymą priėmusio subjekto suteiktas numeris (numeris nenurodomas keičiant Lietuvos Respublikos Konstituciją ir Lietuvos Respublikos kodeksus) ir visi keičiami ar pildomi straipsniai, nauji straipsniai, kuriais pildomas įstatymas, taip pat straipsniai, kurie pripažįstami netekusiais galios. Jei keičiamas visas įstatymo skirsnis, skyrius, dalis ar priedas, jie taip pat nurodomi įstatymo pavadinime.

Pavyzdžiui:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINO PROCESO KODEKSO 42, 62, 152, 303 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 163¹, 163² STRAIPSNIAIS IR 26, 215
STRAIPSNIŲ BEI LX SKYRIAUS SEPTINTOJO SKIRSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMAS**

88.2. Jei įstatyme keičiama daug straipsnių, vadovaujantis protingumo kriterijais, įstatymo pavadinime straipsniai gali būti nenurodomi.

Pavyzdžiui:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

89. Keičiant įstatymo straipsnius, straipsnio pavadinimas rašomas laikantis šių reikalavimų:

89.1. Straipsnio pavadinime nurodomas keičiamas, pildomas ar pripažįstamas netekusiu galios įstatymo straipsnis. Straipsnį dėstant nauja redakcija, kartu turi būti dėstomas ir straipsnio pavadinimas.

Pavyzdžiui:

2 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„7 straipsnis. Fizinio asmens bankroto bylos iškėlimas

(Straipsnio tekstas).“

89.2. Nepriklausomai nuo straipsnio dalių ar punktų keitimo pobūdžio, straipsnio pavadinime rašomas žodis „pakeitimo“. Keičiamos, pildomos ar pripažįstamos netekusiomis galios straipsnio dalys ar punktai straipsnio pavadinime nenurodomi.

Pavyzdžiui:

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 12 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. (Dalies tekstas).“

2. Pakeisti 12 straipsnio 4 dalies 5 punkto c papunktį ir jį išdėstyti taip:

„c) (papunkčio tekstas).“

3. Pripažinti netekusia galios 12 straipsnio 5 dalį.

4. Papildyti 12 straipsnį 7 dalimi:

„7. (Dalies tekstas).“

arba

4 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 18 straipsnį nauja 6 dalimi:

„6. (Dalies tekstas).“

2. Buvusias 18 straipsnio 6, 7 ir 8 dalis laikyti atitinkamai 7, 8 ir 9 dalimis.

3. Pakeisti 18 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. (Dalies tekstas).“

4. Papildyti 18 straipsnio 8 dalies 5 punktą d papunkčiu:

„d) (papunkčio tekstas).“

5. Papildyti 18 straipsnio 8 dalį 5 punktu:

„5) (punkto tekstas).“

arba

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Papildyti 6 straipsnį 7 dalimi:

„7. (Dalies tekstas).“

89.3. Pildant įstatymą (kodeksą) nauju straipsniu, straipsnio pavadinime rašomas žodis „papildymas“ ir nurodomas straipsnis. Kai įstatymas (kodeksas) pildomas nauju straipsniu su novela, straipsnis dėstomas taip:

Pavyzdžiui:

1 straipsnis. Įstatymo (Kodekso) papildymas 19¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą (Kodeksą) 19¹ straipsniu:

„**19¹ straipsnis. Straipsnio pavadinimas**

(Straipsnio tekstas).“

89.4. Jeigu keičiamą straipsnį sudaro viena dalis, pildant straipsnį 2 dalimi, buvusi straipsnio dalis turi būti pažymėta skaitmeniu „1“ ir visas straipsnis kartu su pavadinimu išdėstomas naujai.

Pavyzdžiui:

5 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Papildyti 12 straipsnį 2 dalimi ir visą straipsnį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Straipsnio pavadinimas

1. (Dalies tekstas).
2. (Dalies tekstas).“

90. Keičiant įstatymo, kurio straipsnių dalys nebuvo sunumeruotos ir dalies tekstas išdėstytas pastraipomis (pvz., Administracinių teisės pažeidimų kodekso 259¹ straipsnis), straipsnio dalies pastraipą, išdėstoma visa straipsnio dalis, keičiant dalies punkto pastraipą, išdėstomas visas punktas.

91. Įstatymo straipsnį (straipsnius) ar jo struktūrines dalis pripažįstant netekusiomis galios, dėstoma taip:

Pavyzdžiui:

3 straipsnis. 4 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 4 straipsnį.

6 straipsnis. 14, 15 ir 16 straipsnių pripažinimas netekusiais galios

Pripažinti netekusiais galios 14, 15 ir 16 straipsnius.

7 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiomis galios 26 straipsnio 9 ir 10 dalis.
2. Pripažinti netekusiu galios 26 straipsnio 12 dalies 5 punkto c papunktį.

8 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 6 straipsnio 3 dalį.

92. Keičiant ar pildant įstatymus, paskelbtus iki Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo įsigaliojimo, jų forma ir struktūra nekeičiama. Straipsnių dalys, kurios nebuvo pažymėtos skaitmenimis, šiuos įstatymus keičiant nežymimos skaitmenimis ir šių įstatymų straipsnių tekste minimos straipsnių dalys rašomos žodžiais, įvardžiuotine skaitvardžio forma (pvz., 5 straipsnio antroji dalis). Kai šie įstatymai dėstomi nauja redakcija, laikomasi Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalyse nustatytos formos ir struktūros ir šių Rekomendacijų 93 punkte nustatytų reikalavimų.

93. Įstatymą dėstant nauja redakcija, laikomasi Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnyje nustatytų įstatymo formos ir struktūros reikalavimų. Nauja įstatymo redakcija dėstoma tokia tvarka:

93.1. Keičiamo įstatymo pavadinime nurodomas visas keičiamo įstatymo pavadinimas,

įstatymą priėmusio subjekto suteiktas numeris ir rašomi žodžiai „pakeitimo įstatymas“.

93.2. Nauja redakcija dėstomas įstatymas nurodomas pakeitimo įstatymo 1 straipsnyje, kuriame nurodomas visas keičiamo įstatymo pavadinimas ir įstatymą priėmusio subjekto suteiktas numeris, kitose eilutėse išdėstoma pakeitimo esmė, nauja redakcija dėstomo įstatymo pavadinimas, įstatymą priėmusio subjekto suteiktas numeris ir, laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse įstatymui nustatytų formos bei struktūros reikalavimų, išdėstomas įstatymo tekstas. Nauja redakcija išdėstyta įstatymo tekstas užbaigiamas kabutėmis.

93.3. Jei nauja redakcija dėstomas įstatymas turi priedų, jie išdėstomi po iš karto po naujos redakcijos įstatymo teksto atskiru straipsniu. Tokiu atveju kabutės dedamos po priedo teksto.

93.4. Įstatymą dėstant nauja redakcija, pakeitimo įstatymas gali turėti ir kitų savarankiškų straipsnių, kuriuose paprastai numatomas nauja redakcija išdėstyto įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ar taikymas, pereinamosios nuostatos, pavedimai institucijoms ir kita.

Pavyzdžiui, nauja redakcija dėstomas įstatymas įforminamas taip:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPROGMENŲ APYVARTOS KONTROLĖS
ĮSTATYMO IX-1315 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

20 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos sprogmėnų apyvartos kontrolės įstatymo IX-1315 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos sprogmėnų apyvartos kontrolės įstatymą IX-1315 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPROGMENŲ APYVARTOS KONTROLĖS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Straipsnio pavadinimas

(Įstatymo tekstas).

Lietuvos Respublikos
sprogmėnų
apyvartos kontrolės įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. (Tekstas).
2. (Tekstas).“

2 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

(Straipsnio tekstas).

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

(Straipsnio tekstas).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

94. Įstatymą pripažįstant netekusiu galios atskiru įstatymu, įstatymo pavadinime nurodomas visas pripažįstamo netekusiu galios įstatymo pavadinimas, įstatymą priėmusio subjekto suteiktas numeris, o 1 straipsnyje pripažįstamas netekusiu galios įstatymas su visais pakeitimais ir papildymais.

Pavyzdžiui:

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS**

20 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą Nr. VIII-1835 su visais pakeitimais ir papildymais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

95. Priimant naują įstatymą, anksčiau galiojęs tuos pačius teisinius santykius reglamentuojantis įstatymas pripažįstamas netekusiu galios įstatymo pabaigoje atskiru straipsniu (paprastai po straipsnio apie įstatymo įsigaliojimą, jei toks straipsnis yra).

Pavyzdžiui:

36 straipsnis. Įstatymo pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą Nr. I-1607 su visais pakeitimais ir papildymais.

TREČIASIS SKIRSNIS

SEIMO NUTARIMŲ IR RESPUBLIKOS PREZIDENTO DEKRETŲ KEITIMO YPATUMAI

96. Keičiant Seimo nutarimą ar Respublikos Prezidento dekretą, antraštėje nurodomas teisės aktą priėmusios institucijos pavadinimas, keičiamo teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, numeris, teisės akto pavadinimas (antraštė), kuris rašomas kabutėse. Nepriklausomai nuo Seimo nutarimo ar Respublikos Prezidento dekreto straipsnių keitimo pobūdžio, teisės akto pakeitimas teisės akto pavadinime (antraštėje) nusakomas žodžiu „pakeitimo“. Seimo nutarimo ar Prezidento dekreto pavadinime (antraštėje) keičiami, pildomi ar pripažįstami netekusiais galios straipsniai nenurodomi.

97. Seimo nutarimai ir Respublikos Prezidento dekretai keičiami laikantis šio skyriaus pirmojo ir šio skirsnio nuostatų. Seimo nutarimai ir Respublikos Prezidento dekretai keičiami straipsniais. Straipsnio pavadinimas nerašomas. Straipsniai keičiami *mutatis mutandis* taikant įstatymo straipsnių keitimo nuostatas (išskyrus straipsnio pavadinimą).

Seimo nutarimų ir Respublikos Prezidento dekretų straipsnių keitimas pradamas Rekomendacijų 75 punkte nustatyta tvarka.

Pavyzdžiui:

1 straipsnis.

P a k e i č i u Lietuvos Respublikos Prezidento 2007 m. vasario 15 d. dekretą Nr. 1K-880 „Dėl Malonės komisijos sudarymo ir jos nuostatų“:

1) Pakeičiu 1 straipsnį ir jį išdėstau taip:

„1 straipsnis.

1. Sudarau šios sudėties Malonės komisiją nuteistųjų malonės prašymams preliminariai svarstyti ir pasiūlymams teikti:

(Komisijos sudėtis).

2. Skiriu Malonės komisijos sekretoriumi [...].“

2) Pakeičiu 2 straipsnį ir jį išdėstau taip:

„2 straipsnis.

(Straipsnio tekstas).“

98. Jei tuo pačiu Seimo nutarimu ar Respublikos Prezidento dekretu keičiami jais patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa ir pan., jie keičiami viename straipsnyje atskirais straipsnio punktais.

Pavyzdžiui:

3 straipsnis.

Pakeičiu šiuo dekretu patvirtintus Malonės prašymų nagrinėjimo nuostatus:

1) Pakeičiu 11 punktą ir jį išdėstau taip:

„11. (Punkto tekstas).“

2) Pakeičiu 13 punktą ir jį išdėstau taip:

„13. (Punkto tekstas).“

KETVIRTASIS SKIRSNIS

KITŲ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ PRIIMTŲ TEISĖS AKTŲ KEITIMO YPATUMAI

99. Kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų priimti teisės aktai (toliau šiame skirsnyje – teisės aktas) keičiami laikantis šio skyriaus pirmojo ir šio skirsnio nuostatų.

Keičiamo teisės akto pavadinime (antraštėje) nurodomas teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas, keičiamo teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir visas teisės akto pavadinimas (antraštė), kuris rašomas kabutėse. Nepriklausomai nuo teisės akto punktų keitimo pobūdžio, teisės akto pakeitimas teisės akto pavadinime (antraštėje) nusakomas žodžiu „pakeitimo“.

100. Teisės akto keitimas, nepriklausomai nuo jo punktų keitimo pobūdžio, pradedamas veiksmazodžio bendraties forma „pakeisti“ arba vienaskaitos esamojo laiko pirmojo asmens forma „pakeičiu“, nurodoma keičiamąjį teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas, keičiamo teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir teisės akto pavadinimas (antraštė).

101. Teisės aktų punktai ir (ar) jų sudedamosios dalys keičiami, pildomi ar pripažįstami netekusiais galios laikantis Rekomendacijų IV skyriaus pirmajame skirsnyje nustatytų reikalavimų. Teisės akto punktų, punktų papunkčių, punkto pastraipų keitimas, pildymas ar pripažinimas netekusiais galios pradedamas Rekomendacijų 75 punkte nustatyta tvarka.

Pavyzdžiui:

1. Pakeisti 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3. (Punkto tekstas):

3.1. (papunkčio tekstas);

3.2. (papunkčio tekstas).“

2. Pakeisti 6 punkto antrąją pastraipą ir ją išdėstyti taip:

„(Pastraipos tekstas).“

3. Papildyti 14.7¹ papunkčiu:

„14.7¹. (papunkčio tekstas).“

4. Pripažinti netekusiu galios 24.8 papunktį.

102. Kai keičiama punkto, kurį sudaro papunkčiai, pirmoji pastraipa iki dvitaškio, turi būti

nurodoma, kad keičiama to punkto pirmoji pastraipa. Nurodžius, kad keičiamas, pvz., 3 punktas, būtų suprantama, kad keičiamas visas 3 punktas su papunkčiais.

Pavyzdžiui:

Pakeisti 3 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstyti taip:

„3. (Pirmosios pastraipos tekstas):“.

103. Kai teisės akto punktas pildomas papunkčiu, nurodomas papunkčio, kuriuo pildoma, numeris, kai punktas pildomas pastraipa, nurodomas punktas ir pastraipos numeris:

Pavyzdžiui:

1. Papildyti 21.6.3.5 papunkčiu:

„21.6.3.5. (papunkčio tekstas).“

2. Papildyti 22 punktą penktąja pastraipa:

„(Pastraipos tekstas).“

3. Papildyti 42.7¹ papunkčiu:

„42.7¹. (papunkčio tekstas).“

104. Pildant teisės aktą įterpiamu nauju punktu, punkto papunkčiu ar punkto pastraipa dėstoma taip:

Pavyzdžiui:

1. Papildyti 7¹ punktu:

„7¹. (Punkto tekstas).“

2. Papildyti 10.5⁴ papunkčiu:

„10.5⁴. (papunkčio tekstas).“

3. Papildyti nauju 12 punktu:

„12. (Punkto tekstas).“

4. Buvusius 12–15 punktus laikyti atitinkamai 13–16 punktais.

5. Papildyti 14 punktą nauja trečiąja pastraipa:

„(Trečiosios pastraipos tekstas).“

6. Buvusią 14 punkto trečiąją pastraipą laikyti ketvirtąja pastraipa.

105. Jeigu teisės akto dėstomoji dalis po preambulės buvo išdėstyta viena pastraipa, prireikus teisės aktą papildyti, pastraipa po preambulės laikoma 1 punktu ir toliau pildoma reikiamu punktu.

Pavyzdžiui:

1. Teisės akto antrąją pastraipą laikyti 1 punktu.

2. Papildyti 2 punktu:

„2. (Punkto tekstas).“

106. Kai keičiami tik teisės aktu patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan., teisės akto antraštė formuluojama kaip to teisės akto pakeitimas, o teisės akto pakeitimo tekste nurodomas keičiamų nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir keičiamo teisės akto pavadinimas (antraštė).

Pavyzdžiui:

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1994 M. RUGPJŪČIO 11 D.
NUTARIMO NR. 728 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS DARBO
REGLAMENTO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“:

107. Jei keičiamas teisės aktu patvirtintų nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas, turi būti keičiamas ne tik pačių nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas, bet ir teisės akto, kuriuo buvo patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan., antraštė ir konkretus to teisės akto punktas.

Tuo pačiu teisės aktu dėstant nuostatus, taisykles, programą, įkainius ir pan. nauja redakcija, teisės akto punkte, kuriuo išdėstomas nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pakeitimas, nurodomas senasis nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas, o dėstant nauja redakcija nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. tekstą, rašomas naujasis nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pavadinimas.

108. Keičiant teisės aktą, kuris jau vieną ar kelis kartus buvo dėstytas nauja redakcija, nurodoma teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), pirminio teisės akto priėmimo data, teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir teisės akto pavadinimas (antraštė). Jei teisės aktą dėstant nauja redakcija jo pavadinimas (antraštė) pasikeitė, – rašomas naujasis teisės akto pavadinimas (antraštė).

109. Jeigu nauja redakcija dėstomas teisės aktas įgyvendina naujas nuostatas, kurios atsirado pasikeitus teisiniams santykiams, tokiu atveju taip pat turi būti keičiama ar pildoma keičiamo teisės akto preambulė, nurodant teisės aktą, jo straipsnį ar punktą, kurio nuostatas teisės aktas įgyvendina.

110. Jeigu nauja redakcija dėstomas tik teisės aktas, o juo patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. ir (ar) jų priedai (jei jų yra) nekeičiami, nurodoma, kad nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. ir (ar) jų priedai nekeičiami.

Pavyzdžiui:

Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 26 d. nutarimą Nr. 94 „Dėl tabako licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija (Taisyklės nekeičiamos).

111. Netekusiu galios teisės aktas pripažįstamas šia tvarka:

111.1. Pripažįstant netekusiu galios visą teisės aktą, antraštėje nurodomas teisės akto priėmusios institucijos pavadinimas, pripažįstamo netekusiu galios teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, numeris ir teisės akto pavadinimas (antraštė).

Pavyzdžiui:

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1991 M. LAPKRIČIO 11 D.
NUTARIMO NR. 461 „DĖL DUOMENŲ APIE PILIEČIO GYVENAMĄJĄ
VIETĄ ĮRAŠYMO TVARKOS“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS**

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 461 „Dėl duomenų apie piliečio gyvenamąją vietą įrašymo tvarkos“ su visais pakeitimais ir papildymais.

111.2. Pripažįstant netekusiais galios nuostatus, taisykles, programą, įkainius ir pan., jei teisės akte lieka galiojančių punktų, nesusijusių su pripažįstamais netekusiais galios nuostatais, taisyklėmis, programa, įkainiais ir pan., pripažįstamas netekusiu galios tas teisės akto punktas, kuriuo patvirtinti nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan. (o ne patys nuostatai, taisyklės, programa, įkainiai ir pan.) ir nurodoma, kad pripažįstama netekusiais galios su visais nuostatų, taisyklių, programos, įkainių ir pan. pakeitimais ir papildymais.

Pavyzdžiui:

Pripažįstant netekusiais galios Moterų ir vyrų lygių galimybių komisijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 7 d. nutarimo Nr. 266 5 punktu, reikėtų nurodyti taip:

Pripažinti netekusiu galios 5 punktą (su visais Nuostatų pakeitimais ir papildymais).

111.3. Pripažįstant netekusiu galios teisės aktą, kurio tik vienas punktas yra likęs galiojantis, netekusiu galios pripažįstamas visas teisės aktas, o ne vienas likęs galioti punktas.

111.4. Pripažįstant netekusiu galios teisės aktą, kurio pavadinimas (antraštė) buvo pakeistas, nurodomas teisės akto priėmusio subjekto (subjektų) pavadinimas (pavadinimai), pirminio teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, pirminį teisės aktą priėmusio subjekto (subjektų) suteiktas numeris ir naujasis teisės akto pavadinimas (antraštė).

PENKTASIS SKIRSNIS

TEISĖS AKTO PAKEITIMO PROJEKTO LYGINAMASIS VARIANTAS

112. Rengiant teisės akto pakeitimo projektą, kartu parengiamas ir teisės akto pakeitimo projekto lyginamasis variantas. Keičiant įstatymą, projekto lyginamasis variantas rengiamas visada, išskyrus Rekomendacijų 114 punkte nurodytais atvejais, o keičiant Seimo nutarimus, Prezidento dekretus ir kitus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų priimamus teisės aktus, projektų lyginamieji variantai turi būti rengiami tada, kai jie teikiami visuomenei svarstyti ir (ar) derinti suinteresuotoms institucijoms.

113. Teisės akto pakeitimo projekto lyginamasis variantas dėstomas taip:

113.1. Pirmojo lapo viršutiniame dešiniajame kampe kampiniu vėliaviniu būdu mažosiomis paryškintomis raidėmis įrašoma žyma:

**Projekto
lyginamasis
variantas**

113.2. Projekto lyginamasis variantas dėstomas taip pat kaip ir teisės akto pakeitimo projektas, jame nurodyti pakeitimai turi sutapti su teisės akto projekte keičiamų straipsnių ar punktų ir (ar) jų sudedamųjų dalių pakeitimais.

113.3. Projekto lyginamajame variante naujos redakcijos straipsnio ar punkto ir (ar) jų sudedamųjų dalių tekste daromi pakeitimai paryškinami, o siūlomi išbraukti žodžiai perbraukiami plona linija.

113.4. Jeigu siūloma iš esmės pakeisti visą straipsnį ar punktą, pateikiamas buvęs straipsnio ar punkto tekstas, perbrauktas plona linija, ir naujos straipsnio ar punkto redakcijos tekstas paryškintu šriftu.

113.5. Jeigu siūloma teisės aktą papildyti nauju straipsniu, punktu ar jų sudedamosiomis dalimis, pateikiamas naujo straipsnio, punkto ar jų sudedamųjų dalių tekstas paryškintu šriftu.

113.6. Jeigu siūloma pripažinti netekusiu galios visą straipsnį, punktą ir (ar) jų sudedamąsias dalis, nurodomas siūlomo pripažinti netekusiu galios straipsnio, punkto ir (ar) jų sudedamųjų dalių numeris ir pateikiamas visas šio straipsnio, punkto ir (ar) jų sudedamųjų dalių tekstas, perbrauktas plona linija.

114. Teisės akto projekto lyginamasis variantas nerengiamas:

114.1. kai teisės aktas dėstomas nauja redakcija;

114.2. kai siūloma pripažinti netekusiu galios visą teisės aktą.
